

6.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Ünite 7 : Uluslararası İlişkilerimiz Konu : Popüler Kültür

Her toplumun kendine özgü kültürü vardır. Kültür, atalarımızın bizlere bıraktığı mirastır. Kültür; bir toplumun bilgi, gelenek, ahlak, sanat, inanç vb. maddi ve manevi unsurlarının tümü olarak tanımlanabilir. Eve gelen misafirleri kapıdan uğurlamak, bayramlarda büyüklerin elini öpmek, askere giden gençlerin ellerine kına sürmek kültürümüze örnektir. İnsanlar geçmişten gelen kültür mirasının üzerine kendi yaşantılarından eklemeler yapar ve gelecek nesillere aktarırlar.

Teknolojinin gelişmesi toplumlar arasındaki etkileşimi hızlandırmış, gelişen ve yaygınlaşan medya araçları ülkeler arasındaki kültürel sınırları azaltmıştır. Bu nedenle toplumların çoğu kendi kültürlerini gelecek nesillere aktarırken zorluk yaşamaktadır. Bu da toplumların kendi kültürleri üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir.

20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan teknolojik gelişmeler ile birlikte birçok alanda yeni kavramlar hayatımıza girmiştir. Popüler kültür bu kavramlardan biridir. Popüler kültür; belli bir dönem için geçerli olan, hızlı üretilen ve tüketilen kültürel öğelerin bütünü olarak tanımlanabilir. Popüler kültür unsurları, çoğu zaman toplumların kendi değerleriyle ters düşmektedir. Oysa toplumlar binlerce yıllık kültürel birikimlerini koruyabildiği sürece varlıklarını devam ettirebilirler. Yakın çevresinde popüler kültür unsurlarını benimseyen insanları gören bireylerden bazıları kendinde bir eksiklik hissedebilmekte ve kendisini popüler kültürün etkisine bırakabilmektedir. Bu durum insanların kendi kültürel değerlerini unutmasına neden olabilmektedir.

Günümüzde hayatımıza sürekli olarak yeni ürün veya hizmetler girmektedir. İnsanlar bu ürün veya hizmetler hakkında televizyon, Genel Ağ bağlantılı bilgisayarlar, akıllı cep telefonları gibi medya araçlarıyla bilgi edinmektedir. Anlık olarak ortaya çıkan popüler kültür unsurları medya araçlarıyla insanlar tarafından kabul görebilmektedir. Örneğin, medya araçları insanları sürekli yeni model cep telefonu almaya teşvik etmektedir. Bu etkiler sonucunda çalışır durumdaki cep telefonunu kullanmayıp her sene yeni cep telefonu alan kişiler için popüler kültürün etkisinde kalmıştır, denilebilir.

Bayramlarda aile büyüklerini ziyaret etmek, onların ellerini öpmek ve onlarla birlikte vakit geçirmek kültürel unsurlarımızdan biridir. Bazı insanlar medya araçlarında her bayram öncesinde yapılan tatil reklamlarından etkilenmekte ve böylece bayramlarda tatile gitmeyi tercih etmekte, aile büyüklerinin bayramını da yalnızca telefonda konuşarak veya mesaj atarak kutlamaktadır.

Lezzetli yemeklerimiz, bizi bir araya getiren bayramlarımız, insanların kaynaşmasını sağlayan halk oyunlarımız, el emeği ve göz nuru el sanatlarımız gibi değerlerin kültürel unsurlarımıza örnektir. Binlerce yıllık geçmişe sahip olan toplumumuzun bunların dışında da çok sayıda kültürel unsuru vardır. Ancak günümüzde popüler kültür insanların kendi öz kültürünü olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Şimdi bu durumun nasıl gerçekleştiğini örneklerle açıklayalım.

Hazır yiyecek [fast food (fest fud)] anlayışı dünyaya son yıllarda hızlı bir şekilde yayılmış ve yaygınlaşmış popüler kültür unsurlarından biridir. Bu anlayışta, insanların sipariş verdikten sonra çok kısa bir zamanda yemeğe ulaşması ve yemeği tüketmesi amaçlanmıştır. Bu konuda medya araçlarıyla yapılan yoğun tanıtımlar sonucunda insanlar artık hazır yiyeceklerle alıştırılmıştır. Böylece bu yemek anlayışı günümüzde insanlar arasında "sanki bizim kültürümüze aitmiş" hissi uyandırabilmektedir. Böyle bir düşünce doğru değildir. Hazır yiyecek anlayışı kendi kültürümüze ait değildir. Çünkü kültürümüzde insanlar genellikle yemekleri evlerinde pişirirler ve ailece sofrada tüketirler. Bu gelenek günümüzde hâlen devam etmekle birlikte popüler kültürden de etkilenmiştir. Elimizden geldiğince kendi yemek kültürümüze sahip çıkmaya çalışmalı ve yemek kültürümüzü popüler kültürün olumsuz etkilerinden korumaya özen göstermeliyiz.

Popüler kültürün etkisi altına aldığı bir başka alan müziklerimiz ve halk oyunlarımızdır. Medya araçları yoluyla günümüzde insanlar arasında pop, hip-hop, rap tarzı müzik dinlemek yaygınlaşmıştır. Bu tarz müzikler zamanla insanların oyun anlayışını da etkilemiştir. Özellikle gençler arasında bu müziklerin dansları ilgi görmeye başlamıştır. Bahsedilen unsurların, popüler kültürün etkisiyle dünyaya yayıldığı ve kendi kültürümüze ait olmadığı unutulmamalıdır. Popüler kültürün etkisi altına girmeden önce ülkemizde insanların çoğu türkü ve sanat müziği dinlemekte ve söylemekteydi. Bir araya geldiklerinde ise halay çekerek, zeybek ve horon gibi oyunlar oynayarak eğlenmekteydi. Günümüzde hâlen bu değerleri yaşatmaya özen gösteren kişiler vardır. Burada bizlere de önemli görevler düşmektedir. Türkülerimize ve halk oyunlarımıza sahip çıkmalı, popüler kültürün etkisiyle onların unutulup gitmesine izin vermemeliyiz.

Tek kişilik sahne şovları, popüler kültürün etkisiyle dünyaya yayılmıştır. Sahne şovu yapan kişi anlattıklarıyla insanları güldürüp eğlendirmeye çalışır. Medya araçları yoluyla yaygınlaşan bu gösteriler günümüzde insanlar tarafından kabul görmektedir. Ancak bu tip gösterilerin kültürümüze ait olan orta oyunu ile Hacivat ve Karagöz'ü unutturmasına izin vermemeliyiz.

Orta oyunu, çevresi izleyicilerle dolu bir alan içinde oynanan, yazılı bir metne dayanmayan doğaçlama bir oyundur. Oyun esnasında gösteriler yapan, öyküler anlatarak halkı eğlendiren sanatçıya meddah adı verilir. Meddahlık ve orta oyunu yüzyıllar boyunca Türk halkı tarafından büyük ilgi görmüştür. Ancak günümüzde popüler kültürün etkisiyle unutulmaya yüz tutmuştur.

Verilen örneklerde belirtildiği gibi popüler kültüre ait unsurlar medya araçları yoluyla çok hızlı bir şekilde yayılıp bireyler ve toplumsal hayat üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir. İnsanlar bu kültürün oluşturduğu bazı unsurları sorgulamadan kabul edebilmektedir. Örneğin, bilgisayar oyunları günümüzde özellikle gençler arasında hızla yayılmıştır. Bu oyunlar kontrollü olarak oynanmadığı sürece istenmeyen sonuçlara sebep olabilmektedir. Popüler kültür, gelip geçici olan ve hızla üretilip tüketilebilen bir kültür tarzıdır. İnsanları hemen etkisi altına alabilmektedir. Burada bizlere düşen, bu durumun bilinciyle hareket edebilmektir. Kendi kültürel değerlerimizi daha iyi tanımalı, öğrenmeli ve yaşatmalıyız.